

Bildande av naturreservatet Aplagårdsskogen i Tidaholms kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreservatet Aplagårdsskogen
NVR ID	2014723
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Tidaholm
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	31,3 ha, varav vatten 0 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	-
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet i Tiveden - Tylöskogen - Kolmården
Objektskategori:	Ls:Klibbalskog och annan lövsumpskog
IUCN-kategori:	Strikt naturreseptat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Aplagårdsskogen.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla följande värdefulla naturmiljö: lövnaturskog som delvis är källpåverkad och bitvis har rikt inslag av ädellövträd.
- bevara områdets källor och bäckmiljöer orörda
- strukturer som varierande trädålder och död ved ska förekomma i för skogsmiljöerna riklig omfattning.

Syftet ska tryggas genom att:

- befintlig lövskog lämnas huvudsakligen att utvecklas fritt, undantaget regelbunden röjning av granföryngring.
- andelen lövskog utökas på sikt genom att partier med granskog omvandlas till lövskog

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg, luft- eller markledning.
3. Anordna upplag, utföra fyllning eller tippning.
4. Borra, spränga, gräva, schakta, dikesrensa, dämna eller bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt.
5. Avverka träd, gallra, röja, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
6. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.

7. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
8. Tillföra naturliga eller kemiska växtnäringsämnen

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

9. Upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling, ej heller lägerverksamhet.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid underhåll och reparation av befintliga vattenledningar och vattentäkter. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd. Vid akuta reparationsåtgärder skall länsstyrelsen kontaktas snarast möjligt. Akuta reparationsåtgärder som uppstår på helg får genomföras. Länsstyrelsen skall dock meddelas nästkommande vardag.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Omföring av granskog till lövskog.
4. Skötselåtgärder i form av avverkning, gallring och röjning i den mån markägaren inte, efter samråd med förvaltaren, själv utför dessa åtgärder.
5. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
6. Körning med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.
2. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
3. Elda.
4. Utplantera växt- eller djurart.

Föreskrifterna enligt C ovan gäller inte när förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Föreskriften enligt C1 gäller inte vid underhåll och reparation av befintliga vattenledningar och vattentäkter.

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet Aplagårdsskogen ligger ca 8 km söder om Tidaholm och området är mycket kuperat. Reservatet sluttar mestadels brant mot väster och här finns två utpräglade dalgångar i väst-östlig riktning. Områdets östra del utgörs i stor utsträckning av en plan bergsplatå.

I dalgångarna växer en fuktig naturskogsartad lövskog med flera källflöden. Uppe på platån återfinns bl.a. ett talldominerat åsparti samt flera stora granplanteringar. Granplanteringarna skall omvandlas till lövskog. Reservatets omgivning är omväxlande med öppen åkermark, betade hagar, naturliga lövskogar samt brukade barrskogar. Jordarten är mestadels morän.

Områdets bevarandevärden är huvudsakligen knutna till de fuktiga lövsumpskogarna och källflöden som återfinns i dalgångarna. Dessa är också klassificerade som nyckelbiotoper av skogsstyrelsen. De många källorna gör att marken har dålig bärighet och stora delar är ständigt våta. Denna typ av miljöer har inte påverkats nämnvärt av skogsbruk, på grund av den dåliga bärigheten, och hyser därmed höga naturvärden. I området dominerar al, glasbjörk och gran, det finns även inslag av ek, ask och sälg. Den fuktiga miljön ger goda förutsättningar för en rik moss-, lav- och kärlväxtflora. I området finns missne, dvärghäxört, kärrfibbla och skärmstarr. Det finns rikligt av den rödlistade dunmossan vid källflödena. Dunmossa indikerar lång skoglig kontinuitet och hyser ofta en rad andra sällsynta arter. Andra signalarter som påträffats i området är rödgul trumpetsvamp och kamtuffmossa.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

Naturreservatet Aplagårdsskogen ligger inte inom något riksintresse. Inom reservatet finns två utpekade nyckelbiotoper.

Kommunal översiktsplan

Beslutet överensstämmer med intentionerna i översiktsplanen för Tidaholms kommun.

Ärendets handläggning

Området utpekades som lämpligt för formellt skydd i samband med regeringens uppdrag till Naturvårdsverket 2002-06-13 att genomföra en naturvärdesbedömning av all statlig skogsmark (M2002/2121/Na).

Området ingick sedan i den överenskommelse om långsiktigt skydd av särskilt värdefulla naturskogsområden som tecknades mellan Sveaskog AB och Naturvårdsverket den 13 juni 2008. Denna överenskommelse innebär att Sveaskog AB upplåter marken för Naturreservatsbildning utan ersättning, men att Sveaskog AB kvarstår som markägare.

Remiss och föreläggande

Berörda mark- och sakägare har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Tidaholms kommun och Skogsstyrelsen.

Naturskyddsföreningen i Tidaholm har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna yttranden

Yttranden har inkommit från Tidaholms kommun, Skogsstyrelsen, Sveaskog och Eivind Lindkvist.

Tidaholms kommun samtycker med Länsstyrelsens förslag om bildande av naturreservat, men förespråkar en mer betesinriktad skötsel av området. Kommunen föreslår därför ändrade skötslåtgräder för vissa partier av reservatet. Länsstyrelsen har, efter diskussion i fält med företrädare för Tidaholms kommun, ändrat skötselplanen så att kommunens önskemål delvis har tillmötesgått.

Sveaskog Ab tillstyrker förslaget men tycker det bör framgå tydligare i handlingarna att den statliga naturvärden tar finansiellt ansvar för förvaltningen av området. Länsstyrelsen har tydliggjort i skötselplanen att staten bekostar förvaltningen.

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot länsstyrelsen förslag till beslut och skötselplan.

Eivind Lindkvist föreslår ett namnbyte på reservatet från Friskabacken till Aplagårdsskogen. Detta eftersom det är den vedertagna benämningen hos byborna på det aktuella området. Vidare vill Eivind ha fortsatt möjlighet att driva boskap igenom området på vägen ifrån Aplagården. Länsstyrelsen har tillmötesgått förslaget om namnändring och konstaterar att ingen av de föreskrifter som föreslås utgör hinder för fortsatt drivande av boskap genom området.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Områdets har mycket höga naturvärden knutna till de fuktiga lövsumpskogen och källflöden som återfinns i dalgångarna. Dessa är också klassificerade som nyckelbiotoper av skogsstyrelsen. De många källorna gör att marken har dålig bärighet och därför inte har påverkats nämnvärt av skogsbruk vilket bidragit till att utveckla höga naturvärdena.

I området finns värdefull och hotat flora i form av bl.a den rödlistade dunmossan samt signalarter rödgul trumpetsvamp och kamtuffmossa, missne, dvärghäxört, kärrfibbla och skärmstarr.

Aplagårdsskogen ligger i en trakt där det finns relativt stora arealer sammanhängande naturliga lövskogar med höga naturvärden och en omställning av granplanteringarna till naturskogsartad lövskog kommer på sikt att stärka naturvärdena i det omgivande landskapet.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet *Levande skogar*, delmål 12.1 - långsiktigt skydd av skogsmark.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller markägaren.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Västgötabladet, Skaraborgsbygden, Skaraborgs allehanda SLA och Göteborgsposten .

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Naturvårds- handläggare Henrik Roos har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson, länsarkitekt Mehdi Vaziri, och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Göran Bengtsson

Henrik Roos